

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Заступник керівника
(проректор з науково-педагогічної роботи)

М. Б. Аронасьєв

Міжнародний бізнес
робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань 29 «Міжнародні відносини»
Спеціальність 292 Міжнародні економічні відносини
Освітній рівень перший (бакалаврський)
Освітня програма Міжнародний бізнес

Вид дисципліни **вибіркова**
Мова викладання, навчання та оцінювання **українська**

Завідувач кафедри
*міжнародного бізнесу
та економічного аналізу*

Отенко Ірина Павлівна

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри міжнародного бізнесу та економічного аналізу
Протокол № 1 від 23.08.2019 р.

Розробники:

Іванієнко Віктор Васильович, к.е.н., проф. кафедри міжнародного бізнесу та економічного аналізу

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

1. Вступ

Анотація навчальної дисципліни: Розвиток міжнародного бізнесу в умовах глобалізації та формування глобальної економіки зумовлюється еволюцією інтернаціоналізації, трансформацією продуктивних сил, впливом зміни середовища міжнародного бізнесу та поглиблення взаємозв'язків між національними економіками на рівні виробництва, обміну, споживання та розподілу факторів і результатів виробництва. У цілому ж тенденції змін середовища функціонування міжнародного бізнесу на різних рівнях та етапах інтернаціоналізації стають передумовою виникненню або трансформації форм міжнародного підприємництва. На сучасному глобальному рівні інтернаціоналізації розвиток форм міжнародного бізнесу як сукупності ділових операцій здійснюваних компаніями зумовлений прагненням посилити інтеграцію національних економік у глобальний виробничий процес. Інтеграція економічних агентів виходить за межі міжнародної торгівлі та міжнародного інвестування як форм міжнародних економічних відносин в умовах глобалізації. Вивчення навчальної дисципліни спрямоване на засвоєння сучасних тенденцій розвитку міжнародного бізнесу, формування практичних навичок щодо аналізу подій у сучасних тенденціях та факторах розвитку міжнародного бізнесу. Дисципліна спрямована на формування у студентів загальних основ з аналізу закономірностей та особливостей розвитку міжнародного бізнесу, отримання необхідних знань з питань організаційної та управлінської діяльності функціонування та розвитку міжнародного бізнесу.

Мета навчальної дисципліни: Метою викладання навчальної дисципліни «Міжнародний бізнес» є формування у майбутніх фахівців системи спеціальних знань з проблем розвитку міжнародного бізнесу для фундаментальної та спеціальної освіти та для практичної діяльності за фахом, ознайомити студентів з основними тенденціями та проблемами міжнародного бізнесу, виробити навички аналізу його закономірностей та особливостей.

Курс	2	
Семестр	3	
Кількість кредитів ECTS	4	
Аудиторні навчальні заняття	лекції	30
	семінарські, практичні	30
Самостійна робота		60
Форма підсумкового контролю	залік	

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Політекономія	Менеджмент
Макро- і мікроекономіка	Міжнародне право
Правознавство	Світова історія

Вища математика	Основи зовнішньоекономічної діяльності
Сучасні інформаційні системи та технології	Статистика
Економіко-математичні методи	Міжнародні відносини та світова політика
Краєзнавство	Міжнародне право
Філософія	Міжнародний бухгалтерський облік

2. Компетентності та результати навчання за дисципліною:

Компетентності	Результати навчання
Здатність до визначення особливостей міжнародного бізнесу та сучасних міжнародних економічних відносин	визначати та ідентифікувати характерні особливості сучасного міжнародного бізнесу визначати та ідентифікувати характерні особливості сучасних міжнародних економічних відносин
Здатність до аналізу процесів регулювання міжнародного бізнесу	визначати напрями регулювання міжнародного бізнесу під час розгляду міжнародних бізнес-ситуацій обирати способи розв'язування конфліктів у міжнародному бізнесі
Здатність до аналізу процесів розвитку міжнародного бізнесу та міжнародних економічних відносин	здійснювати аналітичну оцінку процесів розвитку міжнародного бізнесу здійснювати аналітичну оцінку напрямів розвитку міжнародного бізнесу аналізувати та планувати способи реалізації виходу фірми на зарубіжні ринки
Здатність до застосування організаційних аспектів розвитку міжнародного бізнесу	приймати рішення щодо застосування організаційних аспектів розвитку міжнародного бізнесу приймати рішення щодо можливої участі у міжнародних стратегічних альянсах
Здатність до аналізу зовнішнього та внутрішнього середовищ міжнародного бізнесу	проводити визначення та аналіз чинників зовнішнього середовища міжнародного бізнесу проводити визначення та аналіз чинників внутрішнього середовища міжнародного бізнесу
Здатність до застосування внутрішніх та зовнішніх компонентів управління міжнародним бізнесом	розробляти міжнародні стратегії функціонування міжнародного бізнесу визначати зовнішньоторгівельні ціни визначати валютні курси здійснювати управління людськими ресурсами в міжнародному бізнесі

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади міжнародному бізнесі. Зовнішнє та внутрішнє середовище міжнародного бізнесу

Тема 1. Міжнародний бізнес в епоху глобалізації

1. Сутність поняття «міжнародний бізнес».
2. Форми міжнародної підприємницької діяльності.
3. Глобалізація та чинники її впливу на поведінку міжнародних компаній.

Тема 2. Етапи розвитку та суб'єкти міжнародного бізнесу

1. Основні етапи розвитку міжнародного бізнесу.
2. Суб'єкти міжнародного бізнесу.

Тема 3. Особлива роль культури у формуванні міжнародного бізнесу

1. Сутність поняття «культура» та її детермінанти.
2. Культура та робоче місце.
3. Зміни в культурі та їх вплив на практику міжнародного бізнесу.

Тема 4. Інтернаціоналізація бізнесу як базис глобалізації

1. Сутність і форми інтернаціоналізації
2. Інтеграція економік країн у світове господарство як чинник економічного зростання.
3. Інтернаціоналізація господарських відносин і глобалізація світової економіки.

Тема 5. Багатонаціональні компанії як ключова форма функціонування міжнародного бізнесу

1. Економічна природа багатонаціональних корпорацій.
2. Цілі багатонаціональних корпорацій.
3. Сучасні трансформації розвитку транснаціональних підприємств.

Тема 6. Регулювання міжнародного бізнесу

1. Основні правові системи, їх характеристика.
2. Внутрішньокраїнові закони, що впливають на стан міжнародного бізнесу.
3. Способи розв'язування конфліктів у міжнародному бізнесі.
4. Специфіка ринку інтелектуальної власності.

Тема 7. Зовнішнє середовище міжнародного бізнесу

1. Основні риси зовнішнього середовища міжнародного бізнесу
2. Міжнародне середовище бізнесу
3. Аналіз зовнішнього середовища міжнародного бізнесу

Тема 8. Види стратегій міжнародних компаній

1. Сутність стратегій та причини їх вибору.
2. Основні стратегії розвитку міжнародного бізнесу та їх еволюція.
3. Групи еталонних стратегій розвитку міжнародного бізнесу.
4. Розробка міжнародних стратегій.

Змістовий модуль 2. Організаційні та управлінські аспекти функціонування та розвитку міжнародного бізнесу

Тема 9. Міжнародні стратегічні альянси

1. Стратегічні альянси: визначення, переваги, ризики, синергія.
2. Типи стратегічних союзів. Форми стратегічних альянсів та їх зміст.
3. Організація діяльності стратегічних альянсів.

Тема 10. Валютні відносини в міжнародному бізнесі

1. Поняття валюти. Сутність, функції та складові елементи світової валютної системи.
2. Валютний курс.

Тема 11. Організаційні аспекти розвитку міжнародних компаній

1. Сутність поняття «організаційна структура», її види у міжнародному бізнесі.
2. Системи контролю і стимули в організації.
3. Взаємозв'язок організаційної структури і системи контролю із стратегією міжнародної фірми.

Тема 12. Способи реалізації виходу фірми на зарубіжні ринки

1. Способи виходу фірми на зарубіжні ринки.
2. Вибір способу міжнародної експансії фірми.

Тема 13. Внутрішні та зовнішні компоненти управління діяльністю міжнародної компанії

1. Стратегії виробництва у міжнародному бізнесі.
2. Аутсорсинг міжнародних компаній.
3. Управління глобальною системою постачання.

Тема 14. Ціноутворення у міжнародному бізнесі

1. Поняття та класифікація світових цін.
2. Базисні умови постачання Інкотермс-2010.
3. Методологія розрахунку зовнішньоторгівельних цін.

Тема 15. Управління людськими ресурсами в міжнародному бізнесі

1. Корпоративна культура.
2. Питання управління людськими ресурсами міжнародної фірми.
3. Відбір, навчання та мотивація персоналу зарубіжних підрозділів.

4. Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума – 60 балів);

модульний контроль, що проводиться у формі колоквиуму як проміжний міні-екзамен з ініціативи викладача з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті *інтегровану* оцінку результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля;

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового заліку, відповідно до графіку навчального процесу.

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів. Оцінювання знань студента під час семінарських, практичних занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;

ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;

вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки;

оформлення роботи.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового заліку, завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Результат семестрового заліку оцінюється в балах (максимальна кількість – 100 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 60 балів) і проставляється у відповідній графі залікової "Відомості обліку успішності".

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни.

Виставлення підсумкової оцінки здійснюється за шкалою, наведеною в табл.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D		
60 – 63	E	задовільно	не зараховано
35 – 59	FX	незадовільно	
1 – 34	F		

Розподіл балів за тижнями згідно технологічної карти подано в табл.

Розподіл балів за тижнями

Теми змістового модуля		Практичні заняття	Перевірка есе	Експрес-опитування	Перевірка домашніх завдань	Письмова контрольна робота	Колоквіуми	Усього
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади міжнародного бізнесу та внутрішнє середовище міжнародного бізнесу	Тема 1: Міжнародний бізнес в епоху глобалізації	1 тиждень	3					3
	Тема 2. Етапи розвитку та суб'єкти міжнародного бізнесу	2 тиждень	3					3
	Тема 3. Особлива роль культури у формуванні міжнародного бізнесу	3 тиждень	3	4				7
	Тема 4. Інтернаціоналізація бізнесу як базис глобалізації	4 тиждень	3			6		9
	Тема 5. Багатонаціональні компанії як ключова форма функціонування міжнародного бізнесу	5 тиждень	3					3
	Тема 6. Регулювання міжнародного бізнесу	6 тиждень	3		3			6

	Тема 7. Зовнішнє середовище міжнародного бізнесу	7 тиждень	3						3
	Тема 8. Види стратегій міжнародних компаній	8 тиждень	3					9	12
Змістовий модуль 2. Організаційні та управлінські аспекти функціонування та розвитку міжнародного бізнесу	Тема 9. Міжнародні стратегічні альянси	9 тиждень	3						3
	Тема 10. Валютні відносини в міжнародному бізнесі	10 тиждень	3		3				6
	Тема 11. Організаційні аспекти розвитку міжнародних компаній	11 тиждень	3	4					7
	Тема 12. Способи реалізації виходу фірми на зарубіжні ринки	12 тиждень	3				6		9
	Тема 13. Внутрішні та зовнішні компоненти управління діяльністю міжнародної компанії	13 тиждень	3			8			11
	Тема 14. Ціноутворення у міжнародному бізнесі	14 тиждень	3		3				6
	Тема 15. Управління людськими ресурсами в міжнародному бізнесі	15 тиждень	3					9	12
	Усього		45	8	9	8	12	18	100

5. Рекомендована література

Основна

1. Гіл Чарльз В. Л., Міжнародний бізнес: Конкуренція на глобальному ринку / В. Л. Чарльз Гіл / Пер. з англ. А. Олійник, Р. Ткачук. – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001. – 856 с.
2. Гриффин Р. Международный бизнес / Р. Гриффин, М. Пастей, [4-е изд.] / Пер. с англ. под ред. А. Г. Медведева. - СПб.: Питер, 2006. - 1088 с.
3. Липов В. Глобальна економіка : навчальний посібник / В. Липов. - Харків / Київ. : ХНЕУ ім С. Кузнеця / ЦУЛ, 2018. - 440 с.
4. Світовий бізнес: Навч. посіб. / Ред. Ф. Ф. Бутинець. – Житомир: Рута, 2004. –

498 с.

5. Хилл Ч. Международный бизнес / Ч. Хилл, [8-е изд.]. – Санкт-Петербург : Питер, 2013. – 688 с.

Додаткова

6. Багиев Г. Л. Международный маркетинг/ Г. Л. Багиев, Н. К. Моисеева, С. В. Никифорова. – СПб: Питер, 2001. – 512 с.

7. Голуб Н. В. Україна та міжнародні організації: Інформ.-довід. вид. / Н. В. Голуб, П. А. Клімкін. – К.: Кондор, 2003. – 212 с.

8. Одягайло Б. М. Міжнародна економіка: Навч. посіб. – К. : Знання, 2005. – 397 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

9. Сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С. Кузнеця [Електронний ресурс]. Дисципліна «Міжнародний бізнес». Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/index.php?categoryid=958>.

10. Офіційний сайт Верховної Ради України. Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.

11. Офіційний сайт Міністерства Закордонних справ України. Режим доступу: <http://mfa.gov.ua/ua>.

12. Офіційний сайт ООН. Режим доступу: <http://www.un.org/ru/index.html>.

13. Офіційний сайт Євросоюзу. Режим доступу: <http://europa.eu/>.

14. Державний комітет статистики України. Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

15. Інститут демографії та соціальних досліджень Національної академії наук України. Режим доступу : <http://www.idss.org.ua/>.